

Theia-sammenstødet og Sommertrekanten

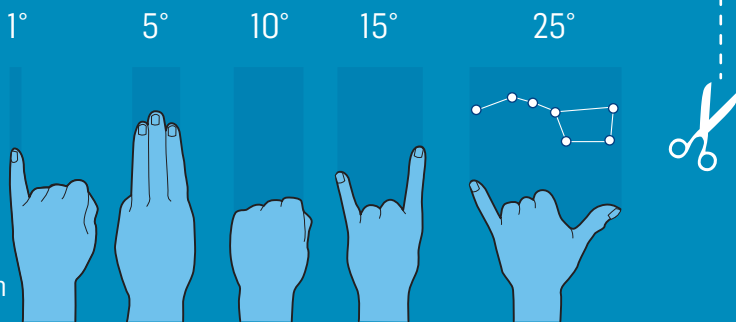
STJERNEHIMLEN I JULI

I samarbejde med **Observatoriet i Brorfelde**

Grafik: Jens Herskind **POLITIKEN**

Redigeret af: Lasse Foghsgaard

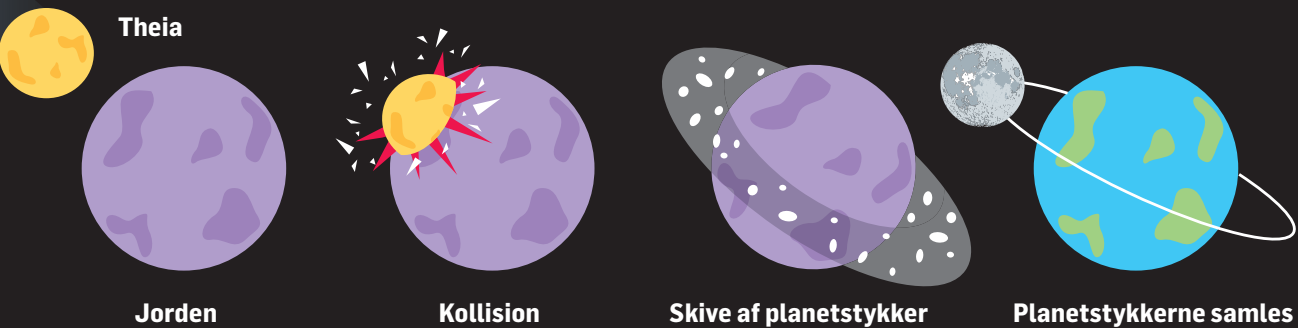
Tekst: Thomas Ræbild Juel og Catharina Petersen

1. juli Dagens længde

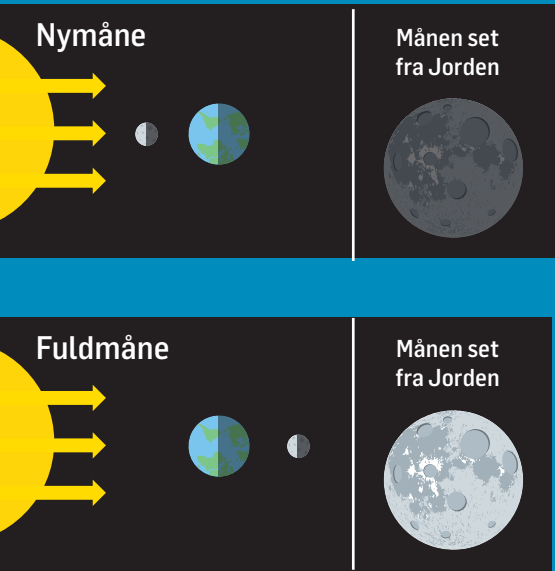
1. juli 2024 er dagens længde 17 timer og 21 minutter modsat 31. juli 2024, hvor dagens længde er 16 timer. Vi er forbi sommarsolhverv, og derfor går vi mørkere og koldere tider i møde. Men hvorfor er det egentlig, at dagens længde varierer? Det korte svar er, at Jorden ikke er i balance.

For over 4,5 milliarder år siden var der 2 planeter i næsten samme kredsløb omkring Solen. Det var vores planet, Jorden/Tellus og planeten Theia, der var på størrelse med Mars. De 2 planeter stødte sammen, hvor Theia gik i opløsning og senere samlede sig til himmellegemet Månen/Luna.

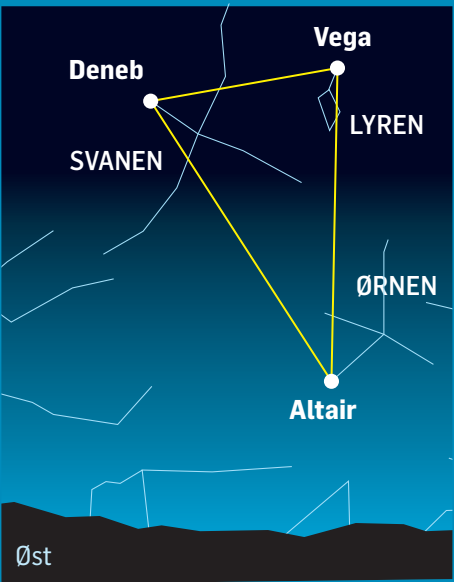
Månen blev indfanget af Jordens tyngdefelt, og vi har siden haft en af solsystemets største måner i forhold til planetens størrelse. Konsekvensen for Jorden/Tellus blev bl.a., at planeten hældte i dag med 23,5 grader i forhold til Solens ekliptika. Det betyder, at når Jorden bevæger sig om solen, bliver vores dage kortere eller længere alt efter, hvilket yderpunkt (sommer- og vintersolhverv) på vores bane, Jorden befinder sig på. Hældningen ændrer sig over tid, hvilket igen betyder, at Nordstjernen ikke altid vil stå stik nord.

5. juli Nymåne og fuldmåne

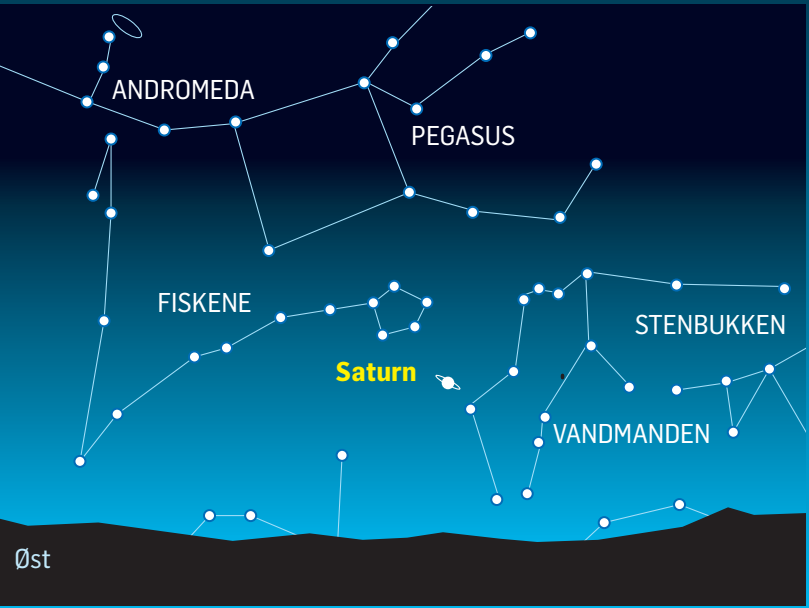
5. juli er der nymåne. Nymåne opstår, når Månen står mellem Solen og Jorden, så kun bagsiden af Månen er oplyst. Månen er gennem alle tider blevet tillagt fortællinger og betydninger. Ligesom de moderne stjernebilleder primært baserer sig på de græske stjernebilleder, har en bestemt række af Månens 'kælenavne' overlevet til i dag. Senere på måneden falder fuldmånen, der er kendt som hjortemånen, da det var den periode af året, hvor hjorte fik deres gevir og begyndte at kæmpe om territorier og hindres gunst. Hvis man graver lidt, dukker juli-fuldmånens andre navne også op: f.eks. Torden-månen og Halmmånen.

10. juli Se Sommertrekanten

NU er det sommer, og det er nu, at sommertrekanten for alvor lever op til sit kaldenavn. Sommer-trekanten består af de 3 klare stjerner: Deneb i stjernebilledet Svanen, Vega i stjernebilledet Lyren og Altair i stjernebilledet Ørnen. De tre stjerner kan ses på andre tidspunkter end sommeren, men det er netop nu, at de tre stjerner er de første, der kommer til syne på nattehimmelen mod øst og lidt senere på sommeren lige over dit hoved. Sommertrekanten er ikke et stjernebillede i sig selv, men et stjernemønster som et klart tegn på sommer.

13. juli Saturn pryder himlen

Lørdag 13. juli skal du stå klar med blikket vendt mod øst ved midnat, for nu vil Saturn stå klart på himlen! Vær opmærksom på at hvis der er høje træer, bygninger, tågedække, lavthængende skyer kan der godt gå et par timer, før du ser en relativ klar stjerne, der rejser sig op over horisonten.

Saturn er solsystemets 2. største planet. Med en håndkikkert kan du fornemme, at planeten har ringe, men det kræver en rolig hånd. Når vi kommer længere ind i sommeren og efteråret, vil Saturn stå tidligere op, og den vil stå endnu højere på himlen.

Se ISS på himlen i starten af juli

Andreas Mogensen er vendt hjem fra Den Internationale Rumstation, ISS. Du kan dog stadig nåsynet af rumstationen, når den passerer den danske nattehimmel.

6. juli kl. 19.09 til kl. 19.14	tilsyneladende lysstyrke -3,5
7. juli kl. 19.59 til kl. 20.02	tilsyneladende lysstyrke -0,4
8. juli kl. 05.08 til kl. 05.14	tilsyneladende lysstyrke -1,7
11. juli kl. 05.08 til kl. 05.14	tilsyneladende lysstyrke -1,1
12. juli kl. 04.21 til kl. 04.23	tilsyneladende lysstyrke -0,2
13. juli kl. 05.07 til kl. 05.13	tilsyneladende lysstyrke -3,8
14. juli kl. 04.22 til kl. 04.25	tilsyneladende lysstyrke -2,3

Jo mindre tilsyneladende lysstyrke-værdien er, jo tydeligere vil ISS være på himlen. Vend dig mod den sydlige himmel. Den vil altid flyve i østlig retning. NB! Tidspunkterne er estimeret, så gå gerne ud før, hav tålmod og vær opmærksom! Hold øje fra din lokation via appen Spot the station.